

## Hármas áldás — hármásáldás

Ha van a mai magyar helyesírásban leküzdhetetlenül nehéz pont, akkor az az egybeírás–különírás — a maga sok-sok szabályával, alszabályával és a szabályok alól a hagyományra s megszokásra hivatkozó kivételekkel. Itt van a cím — melyik a helyes? Már a kérdés is rosszul van föltéve. Így jó: melyik mikor helyes? Egy összhangzattani feladatsorban a hármás számmal jelölt hangzat: (a) hármás hangzat (hármás számú hangzat)— ekkor csak a sorban elfoglalt helyére utalunk; de ha a prím, terc, kvint hármásából építkező összhangzatra gondolunk, az hármashangzat (dúr, moll, szűkített, bővített hármashangzat vagy egyszerűen: hármás). Ilyenkor a „hármás” szó főnév, ezért önmagában is egybeírandó összetételről van szó, ám természetesen egyidejűleg jelentésváltozásra is utalunk: nem bármilyen három hang együtthangzását, hanem az előbbi háromét értjük hármashangzat alatt. (Ahogy a gyors írás és a gyorsírás között is nyilvánvaló jelentésbeli különbség van: a gyorsírás a közönséges kézírásnál feltétlenül gyorsabb, de azért, mert sajátos rövidítésrendszert használ.) A „hármás” szóval képzett összetételek közül ugyanígy nyilvánvalóak és szótárakban is föl vannak sorolva az effélék: a hármásugrás mint az atlétika egyik ága, amely nem akármilyen, hanem előírt háromféle ugrásból áll, vagy a matematikában a hármasszabály, amellyel egy aránypár ismert tagjainak hármásából számítjuk ki a negyedik, ismeretlen tagot. Sajnos a közkezen forgó lexikonok és más segédletek sok „kevésbé ismert” szakma, tudomány sajátos szókincsét nem rögzítik — az egyházi-egyházias műveltség több elemének dolgában is cserben hagynak vagy egyenesen félrevezetnek. A kényelmes, de nem mindig eléggé megbízható helyesiras.mta.hu/helyesiras/default/kulegy honlap például nem ismeri a háromnap (a húsvéti szent háromnap) szót; még jó, hogy a *Magyar katolikus lexikon* helyesen írja. Nem úgy a „hármás áldás” szócikket! Mert ez a liturgikus imatípus, amely az elmúlt néhány évben, a *Benedictionale Strigoniense* jelentőségének fölismerése óta többször volt publikációink témája és amelynek bemutatása a jelen lapszám terjedelmének jelentős részét is kit teszi, egybeírandó. Voltaképp lehetne használni —elő is fordul— stilisztikai előképére, az ároni áldásra is, de a fogalom egyértelműsítése érdekében igazán csak a római liturgia rögzített helyű ünnepélyes főpapi áldássorozatára célszerű alkalmazni — talán még a bizánci liturgia hármás áldásaira (papszentelés, házasságkötés) sem, és különösen nem néprajzi-folklorisztikai szövegösszefüggésben. Hármás áldás a hármás gyermekáldás is, mint Kisfaludy Sándor *Micz bán* című hangulatos regéjében (egy szép hölgy „hármás áldás terhével: / emlőn csüggő két csecsemőt / tartott a két karjában; / a harmadik hátán lógott / oda kötött rongyában); a hármás ikrek is azok. S hármás áldás David Yonggi Cho erről szóló koreai pünkösdi teológiájában a lélek üdvözülése, egészség, jólét hármassága.

Apróság lenne? A helyesírásban is szükséges, hogy „gyakorlott érzékeket birtokoljatok a jó és a rossz megkülönböztetésére”. (BenStr 32.)